

นิราศเมืองเพชร (สุนทรภู่)

น้ำยั้งน้อยค้ำฟ้าพล้ำลิ้น	ไม่มีเพื่อนเรือประหลาดช่างขาดสูญ
ในคลองลัดทำศน์น้ำอิงอาตุร	เป็นดินพูนพามจะตื้นแต่ที่ไม้โคลน
ป่าปะโลงโก่งกางแกงแกล้ง	แต่ลัวร์แต่ตายฟอยกรองกรือไกรรุ่ม
ตลอดหลามตามตลิ่งลัวลึงลิ้น	อ้ายทมิฬหน้าทมิฬทมิฬว่าปู
ครั้นล่องลัดลุดอย่างอาหางอน	มึงหิมนอนร้องเกลือกเลือกหัว
เพือนข้าคราน้ำหลังออกพริ้งพู่	ลากเอาปูออกมาได้ไอ้ขี้ตืด
ทั้งหอยแครงแสงตางันหาคล่อง	ฉิกกระตือกริไม่มีไข่ใน
ไอ้อ้อมอ้วนท้วมหมดไม้อืด	อาเอ๊ยไอ้อ๊ะฮือฮือหงุดหงิด
ให้สัวลึงหลังทมิฬมึงแฉ่ง	ตวงหล้าหลังลึงเค็งเค็งลึงกักษา
เวกจันมีนึ่งหึ่งลึงเพชทวนา	ทิ้งมึงต่าพิลลึงอาเอ๊ยไป
ผายตัวผู้ขูดเย็บทมิฬมืโรต	เหมืองต่านอดลึงได้แจ้งตำแห่งงั้หน
ต้องตอยากจากเงยเงยน้ำใจ	กั้บรลึงแลกลาดตาชดา
แฉ่งมืตยวีรลึงหึงงั้เงทั้งฟัว	จึงรูปขัวลึงจรั้ให้ห้หมักหนา
ไอ้อ้ายใจอย่างนางแฉ่งตา	แต่ดูหน้าในมึงหุ้ห้ห้สุดแล
จนออกช่องคลองบางตะบูนใหญ่	ลัวมป่าไม้ตีหมีตลึงลึงแฉ่ง
นกกลางบางกรอกรระรอกกระแต	ลึงข้อลึงลึงข่างทางกั้มดาร์
ถึงทังตั้งปะทั้นลึงลึงตั้ง	มาทรงเบ็ดปลากระให้ลึงลึงหาร
ให้ปล่อยไปในทะเลเอาเพดาน	แต่โบราณเรียกว่าองค์พระทรงปลา
แต่เดี๋ยวกั้ทังลึงลึงร้าง	เป็นรอยทางทูนปารามรูกษา
ยังแลลึงมืตยจันลึงลึงปลา	นิกรจะอาอิมจันลึงลึงขิม

ความเป็นมาของพระตำหนักพระเจ้าเสือและวัด
คู้งดำหนัก ตำบลบางตะบูน

ตามนิราศเมืองเพชรของสุนทรภู่

เล่ากันว่า ในสมัยอยุธยาตอนปลาย บริเวณบ้าน บางด้วน คู้ง
น้ำบางตะบูน เคยมีพลับพลา หรือตำหนัก พระเจ้าเสือหรือ
พระเจ้าศรีสรรเพชญ์ที่ ๔ แห่งกรุงศรีอยุธยาและสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวท้ายสระเสด็จประพาสทรงเบ็ด ซึ่งหนึ่งในสอง
พระองค์นั้นน่าจะ เป็นผู้สร้างพระตำหนักไว้ที่วัดคู้งดำหนัก
ใกล้ปากอ่าวบางตะบูน ซึ่งในปัจจุบันไม่ปรากฏร่องรอยของ
พระตำหนักดังกล่าว เหลือไว้เพียงเรื่องเล่าแต่กาลก่อน

ในอดีตบริเวณดังกล่าวมีปลาชุกชุมมาก เคย
มีชาวบ้านในละแวกนั้นจับปลากะโห้ยักษ์ขนาดความยาว
๑.๕ เมตร น้ำหนัก ๑๔๒ กิโลกรัมได้ ดังมีบันทึกเรื่องราว
ประวัติศาสตร์ตามคำกลอนของสุนทรภู่ถึงการเสด็จมาทรง
เบ็ดของพระเจ้าเสือ ที่ว่า
"ถึงที่วังตั้งประทับรับเสด็จ มาทรงเบ็ดปลากะโห้ไม่สังหาร
ให้ปล่อยไปในทะเลเอาเพดาน แต่โบราณเรียกว่าองค์พระ
ทรงปลา"

ข้อมูลปลากะโห้เบื้องต้น

ปลากะโห้ เป็นปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ชนิด
หนึ่ง จัดเป็นปลาในวงศ์ปลาตะเพียน (Cyprinidae) เป็น
ปลาน้ำจืดที่มีขนาดเกล็ดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก
และเป็นปลาในวงศ์ปลาตะเพียนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดอีก
ด้วยโดยเฉลี่ยมักมีขนาดประมาณ 1.5 เมตร แต่พบ
ใหญ่สุดได้ถึง 3 เมตรหนักได้ถึง 150 กิโลกรัม

ลักษณะทางกายภาพ

มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Catlocarpio*
siamensis จัดเป็นปลาเพียงชนิดเดียว ที่อยู่ใน
สกุล *Catlocarpio* มีลักษณะสำคัญคือ ส่วนหัวโต
ปากกว้าง ตาเล็ก ไม่มีหนวด ปลาว่ายอ่อนหัวจะโตมาก
และลำตัวค่อนข้างแบน ทำให้แลดูคล้ายปลาพิการไม่
สมส่วน ขอบฝาปิดเหงือกมนกลมและใหญ่กว่าปลา
ชนิดอื่น ๆ ครีบหลังและครีบหางใหญ่ มีเกล็ดขนาด
ใหญ่ปกคลุมลำตัว บนเพดานปากมีก้อนเนื้อหนา

เหียงอกมีชีกรองยาวและถี่มาก ตัวมีสีคล้ำอมน้ำเงินหรือ
น้ำตาลเข้ม ครีบบีสีแดงเรื่อ ๆ ด้านท้องมีสีจาง

แหล่งอาศัย

พบเฉพาะในแม่น้ำสายใหญ่ ตั้งแต่แม่น้ำแม่
กลองถึงแม่น้ำโขง ในธรรมชาติจะแพร่พันธุ์ระหว่าง
เดือนกรกฎาคม-กันยายน โดยจะวางไข่ลอยไปตาม
กระแสน้ำ ไข่มีสีเหลืองอ่อนลักษณะกึ่งลอยกึ่งจม
ปริมาณไข่จะมีจำนวนมากนับล้าน ๆ ฟอง แต่ไข่ส่วน
ใหญ่และลูกปลาจะถูกปลาอื่นจับกินแทบไม่มีเหลือ

อาหารของปลากะโห้คือ แมลงก้นต้อน และปลา
ขนาดเล็ก แต่ก็สามารถกินพืชเช่น สาหร่ายหรือเมล็ด
พืชได้

นอกจากชื่อกระโห้แล้ว ในภาษาอีสานจะเรียก
ปลาชนิดนี้ว่า "ปลาคาบมัน" หรือ "ปลาหัวมัน" ภาษา
เหนือเรียกว่า "ปลากะมัน" ที่สามเหลี่ยมทองคำ อำเภอ
เชียงแสน จังหวัดเชียงราย เรียกว่า "ปลาสา"

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร อบต.บางตะบูน

โทรศัพท์ 0-3270-6033 และ

0-3270-6044 แฟกซ์ ต่อ 12

www.bangtaboon.go.th

e-mail : admin@bangtaboon.go.th

ปลากะโห้สายสัมพันธ์แม่น้ำบางตะบูน

